

maandag 26 januari 2009

'Strafhof moet zich dringend herpakken'

ANTWERPEN - INTERVIEW
JAN WOUTERS 'De berg heeft tot dusver een muis gebaard', zegt professor Jan Wouters over het Internationaal Strafhof, dat aan zijn eerste strafzaak begint.

Jan Wouters. vje

© JOS VERHOOGEN

Van onze redactrice

De rechtszaak die vandaag in Den Haag start tegen Thomas Lubanga, een Congolese krijgshoofd die ervan beschuldigd wordt in Ituri kindsoldaten te hebben ingezet, is het eerste proces van het Internationaal Strafhof. Dat werd meer dan zes jaar geleden opgericht om de zwaarste misdaden te berechten.

'Het Strafhof is met veel poeha en een grote envergure opgericht. Jarenlang waren de verwachtingen zeer hoog gespannen, maar tot hertoe heeft de berg niet veel meer dan een muis gebaard', vindt professor internationaal recht Jan Wouters. 'We moeten durven vaststellen dat de resultaten van het Strafhof tot hertoe eigenlijk zijn uitgebleven.'

De moeilijke start van het Strafhof was volgens Wouters te verwachten: 'Bij de oprichting waren de VS grote tegenstanders van het Strafhof. Ze hebben wel mee over de oprichting van het Hof onderhandeld, maar zijn in de laatste fase niet toegetreden. China, Rusland en India zijn evenmin lid. En als de grootmachten niet meedoen, begin je al onder een slecht gesternte.'

De Verenigde Staten hebben alles in het werk gesteld om zich tegen het Strafhof in te dekken, vult Wouters aan. 'Geen enkele overheid in Amerika mag meewerken met het Strafhof. Worden er toch Amerikanen gearresteerd, dan mag de Amerikaanse president *all necessary means* - desnoods dus geweld - gebruiken om zijn burgers te bevrijden. In de VN-Veiligheidsraad heeft Amerika een resolutie geforceerd dat er geen enkel onderzoek met betrekking tot een VN-operatie mag gevoerd worden, waaraan militairen deelnemen van landen die het Verdrag van Rome (*de tekst die leidde tot de oprichting van het Hof, red.*) niet hebben geratificeerd.' Op die manier, en ook via bilaterale niet-uitleveringsakkoorden, beschermen de VS de Amerikaanse militairen in het buitenland.

Door de weigering van India, China of Rusland om toe te treden, zijn er in Azië dus grote blinde vlekken. Maar Afrika heeft het Strafhof dan weer erg gestimuleerd. Van de 108 landen die het Verdrag van Rome hebben geratificeerd, komen er dertig uit Afrika. De aanklager van het Strafhof moet volgens professor Wouters oppassen die Afrikaanse steun en goodwill niet te verspelen: 'Vooral de aanklacht tegen de Sudanese president Omar el-Bashir (*wegens genocide in Darfour, red.*) heeft in Afrika een storm van verontwaardiging veroorzaakt. Het gevoel leeft dat hoewel er onnoemelijk veel schendingen elders gebeuren - in Colombia, Sri Lanka of Irak - de aanklager toch vooral achter Afrikanen aangaat.'

Ten slotte heeft dit eerste proces wel erg lang op zich laten wachten: 'Het statuut van het Strafhof is een compromis tussen het Angelsaksische en continentale strafrecht. Er zijn veel *checks en balances* ingebouwd, om de macht van de procureur in te perken. Dat maakt de procedure log.'

Omdat het Strafhof voor de arrestatie van verdachten afhangt van de nationale staten, en rechtszaken lang op zich laten wachten, is het ontradend effect van het Hof op oorlogsmisdadigers op dit moment vrij beperkt, vindt Wouters. Dat betekent niet dat alles al is verloren. 'Het Strafhof blijft een mooie creatie, maar moet beter kunnen functioneren. Er is nood aan meer geoliede procedures, en aan een kritische introspectie. Het Strafhof moet zich dringend herpakken.'

Blz. 20 Waarom het proces-Lubanga belangrijk is voor heel de wereld.

INE ROOX